

[Mølgaard.]

mark, Taxi-sammenslutningen af 1926, Taxi-foreningen af 1972, Sammenslutningen Taxa, Droske Chaufførernes Fagforening og Chaufførernes Forbund i Danmark, forunderligt nok i øvrigt ikke DASF, har konfereret om dette lovforslag. Tænk, om vi havde haft tilsvarende interesseorganisationer på forbrugersiden. Havde vi haft det, havde vi nok haft mere konkurrence inden for dette område og lidt bedre forbrugerbeskyttelse.

Nu vel, når disse principielle betragtninger er sagt som oplæg til, at der er behov for en revision, erkender vi, at det skridt, der tages med det lovændringsforslag, regeringen her har fremsat, er et skridt i den rigtige retning, men, fru minister, efter vor opfattelse er det et alt for beskedent træk, regeringen her lægger op til. Retsforbundet vil lægge op til, at vi går videre. Lad os dog vise, at vi tror på vore liberale ideer, at vi tror på, at fri konkurrence kan sikre den bedst mulige forbrugerbeskyttelse på området. Det hensyn, forbrugerbeskyttelseshensynet, sætter vi i højsædet.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil gerne takke ordførerne for den meget positive modtagelse af dette lovforslag. Formålet med lovforslaget har ikke været, at vi skulle have den helt store debat om hyrelovgivningens principper, men forholdet er det, at nogle af bestemmelserne og bekendtgørelserne også sidste år blev forelagt folketingsudvalget, og derfor fandt man, at det måtte være mest korrekt, at vi fik gennemført egentlige lovændringer på disse punkter. Formålet har været, som det netop blev sagt af en af ordførerne, at finde ordninger, der passer til de vekslende forhold i landet.

Jeg kan tilsi, at vi fra ministeriets side skal gøre, hvad der er muligt for at skaffe de fornødne oplysninger, og naturligvis også, når lovforslaget er fremsat, gå ind i en principdebat.

Jeg tror, jeg før har haft lejlighed til at sige her i tinget, når jeg har besvaret spørgsmål, bl. a. fra hr. Juul-Madsen, om nogle af disse spørgsmål, hr. Gudme har også været med i diskussionen, at jeg har forhandlet de ændringer, der her er tale om, både med Kommunernes Landsforening og med hyrevognsorganisationerne, med lillebilvogn-

mænd, taxavognmænd og med chaufførerne, men oplysninger om disse forhandlinger vil jeg naturligvis tilstille udvalget.

Et afgørende spørgsmål var flere af ordføreren også inde på, spørgsmålet om sikkerhedsseler. Jeg er parat til at drøfte det, men jeg må have lov at sige, at det er et stort og et vigtigt spørgsmål, og jeg forstår fuldt ud den interesse, ikke mindst fra trafikmedicinsk side, der gives udtryk for for at få gennemført dette, men jeg synes, vi har brug for en grundig drøftelse af alle argumenter for og imod i udvalget om dette spørgsmål. Det tilsiger jeg altså min medvirken til og håber, at vi kan få en afklaring inden alt for lang tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om markedsføring.

(Lovforslaget (nr. 120) findes i tillæg A sp. 2241 fremsættelsen i tidenden sp. 3251).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om Forbrugerklagenævnet.

(Lovforslaget (nr. 121) findes i tillæg A sp. 2271, fremsættelsen i tidenden sp. 3251).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Erling Jensen (S):

En lovfæstet forbrugerpolitik er blevet en hastesag. De stadige prisstigninger, det udvidede varesortiment og mangfoldigheden af nye og delvis ukendte materialer stiller stadig større krav til den aktive forbruger,

[Erling Jensen.]

krav, der ikke vil kunne opfyldes, uden at samfundet stiller bedre redskaber og større bistand til rådighed for forbrugerne. Det var baggrunden for min indtrængende henstilling til handelsministeren under debatten om den nye pris- og avancelov om at fremlægge de forslag til forbrugerlovgivning, som den tidligere socialdemokratiske regering havde færdiggjort, og jeg skal i dag udtrykke min glæde over, at socialdemokratiets understregning af dette ønskes høje prioritet gjorde fremsættelsen af forslag til lov om Forbrugerklagenævnet og forslag til lov om markedsføring til en del af det politisk-økonomiske forlig.

Af indlysende grunde har jeg ingen kritik af de to lovforslag. De er skabt på baggrund af en enstemmig betænkning fra forbrugerkommissionen, de er udtryk for en værdifuld enighed mellem forbrugere, erhverv og samfund om forbrugernes fremtidige jævnybyrdige placering, og de er i nøje overensstemmelse med mit partis program og med de forslag, den tidligere socialdemokratiske regering havde forberedt. Jeg skal derfor nøjes med at understrege værdien af, at en hurtig, nem og billig adgang til at opnå et fornuftigt resultat af alle berettigede forbrugerklager på alle vare- og serviceområder søges skabt gennem Forbrugerklagenævnet både gennem dets egen virksomhed og gennem dets adgang til at sikre, at andre klageorganer er tilstrækkelig alsidigt sammensat og i besiddelse af den fornødne sagskundskab.

Samtidig skal jeg specielt fremhæve de to hovedpunkter i markedsføringsloven, generalklausulen, der forbyder urimelig markedsføring, og forbrugerombudsmanden. Gennem generalklausulen bliver forbrugerne beskyttet ikke alene mod eksisterende former for urimelig markedsføring som f. eks. visse former for krosalg og pyramidesalg, men beskyttelsen omfatter også den uønskede opfindsomhed, der kunne opstå efter fjernelsen af de aktuelle urimeligheder.

Forbrugerombudsmanden har på ganske

få år opnået overordentlig stor anerkendelse i vore nabolande og vil herhjemme kunne få en gavnlig indflydelse på det fremtidige samarbejde mellem erhverv og forbruger gennem sine forhandlinger med de erhvervsdrivende, sin praksisskabende funktion og i undtagelsestilfældene sin anvendelse af midlertidige forbud, hvor formålet med den ønskede forbrugerbeskyttelse ellers ville forspildes.

Også forbudet imod vildledende angivelser og fremgangsmåder, imod udstedelse af garantierklæringer, der forringer i stedet for at udvide forbrugernes retsstilling, og imod reklamelotterier, der søger at påvirke forbrugeren med argumenter uden for varens egne kvaliteter, er med til at vise, at markedsføringsloven som efterfølger af den gamle konkurrencelov med rette flytter lovens tyngdepunkt fra forholdet mellem de erhvervsdrivende indbyrdes til forholdet mellem erhverv og forbruger.

Begge lovforslagene vil naturligvis give anledning til retssager, og selv om det behandles i en anden og senere forbindelse, vil jeg dog også her gerne give udtryk for tilfredshed med, at domstolsbehandlingen af forbrugersager nu samtidig gøres mere forbrugeranvendelig.

Socialdemokratiet havde gerne set, at også den forberedte mærkningslov havde ligget på folketingets bord i dag, men vi har nu engang den opfattelse, at to gennemførte love er bedre end tre beretninger om ikke-gennemførte lovforslag, og derfor accepterer vi handelsministerens ønske om at udskyde den endelige drøftelse af en mærkningslov, til forbrugerkommissionen har gjort sig færdig med andre beslægtede emner. Vi ønsker dog allerede nu at understrege, at forbrugeren har et behov for en bedre orientering om priser, om vægt og om kvaliteter. Vi håber, at den hidtil opnåede forståelse for samhörigheden mellem den konkurrencedygtige del af dansk erhvervsliv og forbrugerne, når det gælder den størst mulige orientering som forudsætning for det sikrest mulige valg af forbrugsgoder, også må slå igennem for

[Erling Jensen.]

mærkningslovens vedkommende ved god anvendelse af den tænkepause, der nu foreligger.

De to lovforslag, vi behandler i dag, er kun første del af en moderne forbrugerlovgivning. Vi har brug for en lovgivning inden for aftaleretten, hvor forbrugeren bliver et anerkendt og tilgodeset begreb både i købelov og aftalelov. Vi har brug for en bedre forbrugeroplysning, og vi har brug for en nøjere overvejelse af forbrugerarbejdets indhold, dets finansiering og dets organisation, herunder afgrænsningen mellem den statslige og den interessebestemte aktivitet og den lokale og den landsdækkende aktivitet.

Vi har de største forventninger til forbrugerkommissionens fortsatte arbejde, og vi føler os overbevist om, at dette vil resultere i behovet for fortsat forbrugerlovgivning allerede i næste samling. Vi vil støtte et sådant arbejde, fordi vi anerkender forbrugernes behov for en samlet, alsidig og konsekvent forbrugerlovgivning i den meget komplicerede forbrugssituation, hvori de befinder sig. Men i denne samling vil vi under udvalgsarbejdet være med til at sikre forbrugerne de bedre vurderingsmuligheder og den større retssikkerhed, der ligger i en lov om Forbrugerklagenævnet og i en lov om markedsføring.

Gede (FP):

Disse lovforslag, som tilsyneladende er blevet til ud fra princippet om, at so ein Ding müssen wir auch haben, kan vi overhovedet ikke støtte. Vi synes i øvrigt, det snart er på tide, at man holder op med at efterligne alt, hvad svenskerne måtte finde på. Vi mener ikke, der er behov for denne lovgivning. Vi har en udmærket aftalelov, købelov og konkurrencelov, og disse love tilsammen giver forbrugerne og alle mulige andre tilstrækkelig beskyttelse imod at blive snydt.

Vi mener heller ikke, at der er behov for en ny domstol eller en ny anklagemyndighed eller for den sags skyld en ny lovgivningsmagt, for det er der jo også tale om i disse lovforslag. Det skulle egentlig også gerne være sådan, at der ikke var behov for den slags beskyttelsesforanstaltninger i betragtning af de beløb, der er blevet anvendt

her i landet på at højne folkeoplysningen igennem lang, lang tid. Det er jo en kendsgerning, at analfabetismen er udryddet her i landet, og i fremskridtspartiet nærer vi i hvert fald fuld tillid til befolkningens evne til at se sig for og til domstolenes evne til at afgøre, om nogen er blevet snydt, ud fra den lovgivning, vi allerede har.

Det er egentlig paradoksalt — lad mig komme med en sådan mere generel betragtning — at jo mere vi højner befolkningens oplysningsstade, jo mere formynderi finder et flertal i dette ting det nødvendigt at indføre. Jo mere oplyst befolkningen bliver, jo mere indskrænker vi kontraktfriheden, og vi kan godt sige friheden i det hele taget.

Efter vores mening er det højst tvivlsomt, om disse lovforslag vil gavne en eneste forbruger. Derimod er det sikkert, at de vil skade de samme forbrugere og skatteydere. Administrationsomkostningerne, som det offentlige får, skal betales af skatteyderne. Det yderligere hoveriarbejde, som lovforslagene pålægger erhvervslivet, bliver betalt af forbrugerne gennem højere varepriser. Den arbejdskraft, der skal spildes på disse lovforslag, kan ikke anvendes til noget fornuftigt, og det vil sige, at produktionen bliver mindre. Derved bliver forbrugernes forbrugsmuligheder mindre, og det er vel det afgørende.

Lovforslaget om Forbrugerklagenævnet indfører et nyt omsvøbsdepartement med skeretariat og administrationsomkostninger, og det er oven i købet sådan, at omsvøbsdepartementets afgørelser ikke er eksigible, og det vil sige, at afgørelserne senere skal behandles af domstolene, dog normalt først efter at det andet omsvøbsdepartement, forbrugerombudsmanden, har behandlet spørgsmålet. Omkostningerne bæres af skatteyderne, og der står, at ingen af parterne skal betale omkostninger til den anden part.

Nu har vi erfaringer fra landsskatteretten, der viser, at når man indretter det på den måde, får man et enormt antal klager. Hvis man nu tænker sig, hvordan denne lov vil komme til at virke, så kan en dårlig betaler, når han stævnes til at betale sin regning, omkostningsfrit forlange sagen for Forbrugerklagenævnet, og retten skal i så fald, som der står, udsætte sagen på ubestemt tid. Så er der reddet den ekstra kredit.

Om det andet lovforslag, det om forbru-

[Gede.]

gerombudsmanden, kan jeg sige, at vi har i fremskridtspartiet før valget talt om lovjaskeri, og her er i hvert fald et virkelig godt eksempel på, hvad vi mente med det.

I bemærkningerne står, at forbrugerkommissionen overvejer mere lovgivning på området. Kunne man da ikke have ladet disse 3 lovforslag vente, indtil forbrugerkommissionen havde tænkt færdig? Så kunne det være, der i hvert tilfælde var blevet mindre jaskeri.

Efter § 13 skal sager fra Vestjylland behandles ved sø- og handelsretten i København, medmindre parterne vedtager andet. Her kan man virkelig tale om kværuletantens store chance. Hvis man ønsker at genere sin modpart, kan man bare nægte at gå med til, at sagen behandles ved retten i Ringkøbing. Tiden går også med det.

§§ 15 og 17. I § 15 står der, at forbrugerombudsmanden skal føre tilsyn på eget initiativ, og i § 17, at han kan kræve meddelt alle sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige. Disse paragraffer åbner, når man tager Parkinsons lov i betragtning i hvert fald, uånede muligheder for, at der kan opstå en virkelig forøgelse af antallet af offentligt ansatte og en virkelig kraftig udbygning af det hoveriarbejde, som skal udføres af erhvervslivet. Der er jo ingen grænser for, hvad sådan en forbrugerombudsmand kan skønne nødvendigt, når han begynder at føre tilsyn på eget initiativ. I vidt omfang overfører lovforslaget i øvrigt lovgivningsmagt til domstolene og til forbrugerombudsmanden. Læg mærke til udtrykket „god markedsføringsskik“. Det vil i hvert fald tage nogen tid, før der er nogen, der ved, hvad det betyder. Og i § 16 står der: „... giver sådanne pålæg, som anses nødvendige“. Og i et andet stykke samme sted: „... bestemme, at fremtidige aftaler er ugyldige“. Man giver altså domstolene lovgivningsmagt. Desuden overfører lovforslaget i vidt omfang lovgivningsmagt til ministeren ved bemyndigelser, man kan godt sige en gros.

Alle disse vage udtryk i lovforslaget, som jeg har citeret, vil i praksis overføre både lovgivningsmagt og dømmende magt til forbrugerombudsmanden, og det er ret typisk, at ifølge bemærkningernes omtale af de svenske tal endte mindre end 1 pct. af sagerne hos markedsdomstolene. De 99 pct.

blev ordnet af forbrugerombudsmanden, der altså i realiteten, når man tager de vage udtryk i betragtning, kommer til at optræde både som lovgivningsmagt og dømmende magt.

Så har man i lovforslaget anvendt en ny teknik, idet man i stedet for den gode gamle lovgivningsteknik med at give nogle klare forbud og så eventuelt en blød generalklausul er gået den modsatte vej og har givet en hård og skarp generalklausul efterfulgt af nogle paragraffer, der indeholder eksempler. Hvis ikke den lovgivningsteknik netop har til formål at overføre lovgivningsmagt til forbrugerombudsmanden, kan jeg ikke se, hvad meningen skulle være. Vi må sige nej til noget af den art.

Til slut blot lige apropos lovjaskeri, så siger § 4, at en erklæring om ydelse af garanti eller lignende må kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en bedre retstilling end den, han har efter lovgivningen. Det bliver sandelig morsomt at skulle til at afgøre, hvornår der foreligger en bedre retstilling. Hvis nu det er som f. eks. med General Motors-garantien, der forkorter garantiperioden til det halve, men til gengæld sikrer køberen imod en hel bunke ting, som han ikke ville være sikret imod efter købeloven, så vil det sige, at forbrugerombudsmanden skal til at afgøre, hvad der er bedst, hvad der er højest, Rundetårn eller det høje C.

Disse lovforslag kan ikke forvente nogen velvillig behandling fra fremskridtspartiets side i udvalget.

Jens Peter Jensen (V):

I betragtning af det sidste indlægs karakter og det fremrykkede tidspunkt på dagen skal jeg fatte mig i stor korthed.

Lad os prøve at tage fat på tingene, sådan som de er i den politiske situation, vi befinder os i. Vi havde behandlingen af prisloven, og ved denne lejlighed gav den højtærede handelsminister udtryk for, at man godt kunne vente med en lovgivning af den karakter, der her er tale om, fordi handelsministeren ikke mente, at tidspunktet var inde til, at vi skulle øge de offentlige udgifter. I mellemtiden blev der ført politiske forhandlinger, der førte et besparelsesprogram igennem i et omfang, som gør, at det nu kan være forsvarligt at gennemføre den lovgivning,

[Jens Peter Jensen.]

der her er tale om, sådan som vi også i erhvervsudvalgets betænkning om prisloven gav udtryk for. Det, man diskuterede ved den lejlighed, var altså tidspunktet, hensigtsmæssigheden af at gennemføre lovgivningen netop nu. Der var ikke uenighed om principper.

I princippet er mange af partierne her i folketinget jo enige i vid udstrækning, og jeg kan i hvert fald nævne, at venstre i sit principprogram, der blev vedtaget på landsmødet i Ålborg i september 1970, klart har givet udtryk for, at en ajourføring af forbrugerlovgivningen burde gennemføres, at det hører med til en moderne samfundspolitik, og vi gav samtidig udtryk for ønsket om at få indført institutionen forbrugerombudsmanden.

Deruæst har vi her to lovforslag fra den højtærede handelsminister, hvoraf jeg i særlig grad vil fremhæve lovforslaget om markedsføring, som jeg synes er et dygtigt stykke lovgivningsarbejde. Denne lovgivning afløser den tidligere konkurrencelov, og jeg synes, den er både bedre og rigtigere. Man kommer med disse tre lovforslag, og hr. formanden må undskylde, at jeg nævner det tredje, men vi skal have det med, det hører jo med i billedet, selv om vi tager diskussionerne hver for sig. Der er her taget et initiativ til en lovgivning, der hænger sammen, og som er en nyttig og god lovgivning.

Så blev det nævnt fra den foregående ordfører, det ærede medlem hr. Gede, at det vil give anledning til meget administration og besvær og til øget vækst i domstolens sagsbehandlinger. Må jeg minde om, at i Sverige, hvor man har arbejdet med en lovgivning af tilsvarende karakter i en årrække, har det jo vist sig, at antallet af sager ved domstolene er faldet meget stærkt, simpelt hen fordi ombudsmanden igennem hurtige og effektive forhandlinger har klaret disse ting, men ikke således at forstå, at ombudsmanden har sat sig i domstolens sted og har påtaget sig den dømmende myndigheds opgave. Den frygt for overdrevent papirusseri, man kunne nære omkring en lovgivning af denne karakter, er blevet gjort til skamme af de praktiske erfaringer, man har i f. eks. Sverige, hvor man har arbejdet med disse ting igennem flere år.

Jeg beder også om, at man forstår, at

denne lovgivning ikke er en lovgivning, der er rettet imod erhvervslivet. Det er ikke en lovgivning, der skal prøve på at opstille et skisma imellem forbrugeren og erhvervslivet. Læg mærke til, hvordan tiden har arbejdet for det synspunkt, at vi skulle have gennemført en sammenhængende forbrugerlovgivning. Læg mærke til, at erhvervslivet pø om pø, kan man sige, op igennem årene har skabt sig sine egne kvalitetsnævn, ankenævn osv. Disses funktion har modnet sansen for, at det er rigtigt at have en sammenhængende lovgivning. Og det er altså det, der nu sker med de lovforslag, der her er fremsat. Det er ikke vendt imod erhvervslivet. Denne lovgivning kan også komme til at fungere som en beskyttelse for erhverv og enkeltvirksomheder imod en urimelig og uberettiget kritik. Jeg tror, det er væsentligt, at vi holder fast ved, at hertil er både en forbrugerinteresse og en erhvervsinteresse knyttet.

Må jeg sige, at det forekommer mig, at den højtærede handelsminister i sin begrundelse for lovforslagene og i de bemærkninger, der er knyttet til dem, er gået i dybden med hensyn til de problemer, der kan være i denne lovgivning, så jeg finder ingen anledning til at tage sagen op ved denne lejlighed. Vi får jo mulighed for at tage fat på enkeltheder, når vi kommer til udvalgsarbejdet, for det kan da godt være, der er et komma, der skal rettes hist og her.

Men jeg vil slutte med at sige, at på venstres vegne kan jeg absolut give tilslutning til, at denne sammenhængende lovgivning på et vigtigt område gennemføres. Det er en forbrugerlovgivning, men det er samtidig en erhvervslovgivning, og det er også sådan, at vi kan konstatere, at erhvervsorganisationerne igennem forbrugerkommissionen har tilkendegivet en positiv holdning over for denne lovgivning, hvis denne sammenhæng bevares.

Derfor kan jeg medgive handelsministeren en anbefaling af disse lovforslags velvilige behandling i udvalget og fremme til vedtagelse.

Dagmar Andreassen (RV):

Forslaget til lov om markedsføring skal afløse den nuværende konkurrencelov. Det er et lovforslag, som det er meget svært rigtigt at have fantasi til at forestille sig, hvor-

[Dagmar Andreassen.]

dan det vil komme til at fungere i praksis, men hvis jeg i øvrigt kan læse paragrafferne rigtigt, så kan lovforslaget medvirke til en klar forbedring af de nuværende forhold, og det er et lovforslag, som det radikale venstre gerne vil stemme for.

Det er fjerde gang, folketinget tager til-løb til en ny lov. Sidste gang var i 1968, og dengang blev sagen stillet i bero, fordi man gav sig til at arbejde på nordisk enighed om fællesnordisk lovgivning. Disse bestræbelser lykkedes ikke, men det forekommer mig, at det forslag, vi her har til behandling, er væsentligt bedre end det, vi behandlede i 1968.

Selv om generalklausulen i den nugæl-dende konkurrencelov har fungeret nogen-lunde tilfredsstillende, er der nok uheldige forhold i samfundet, som dette lovforslag sandsynligvis vil kunne standse, når det bli-ver til lov.

Jeg ved godt, at man ved første behand-ling regner med der kun skal være en prin-cipdebat, men jeg har måttet sige, hvis jeg i øvrigt har forstået lovforslaget rigtigt, at vi giver tilslutning, men jeg er nødt til ligesom at trække nogle af de punkter frem, hvor jeg ikke føler mig helt sikker.

§ 1 fastslår, at loven både drejer sig om privat erhvervsvirksomhed og offentlig virksomhed, som kan sidestilles med privat erhvervsvirksomhed. Det kan der vist ikke herske nogen tvivl om, og jeg vil gerne sige, det er en klar forbedring.

Med hensyn til generalklausulen om, at der ikke må foretages handlinger, som stri-der mod god markedsføringsskik, mener jeg, at vi med det forhold kan standse de annon-cer, som ikke gør rede for, hvad en kom-manditist forpligter sig til ved at gå ind som partsreder. Det blev sagt af en tidligere ta-ler, hr. Gede, at analfabetismen var afskaf-fet, og at folk havde god uddannelse i vore dage, men vi må desværre konstatere, at selv om man har en høj uddannelse, sker det jo ikke så sjældent, at man ikke har været klar over — det har jo vist sig ved debatten om trusserederne, at der er mange, både akademikere og folk med lavere uddannel-ser, som ikke har gjort sig det klart — hvor meget man forpligtede sig til ved at gå ind i et sådant partsforetagende. Det kan måske nok give undervisningsministeren stof til

eftertanke, men så lang tid det er en kends-gering, at det er sådan, er det rimeligt, at vi lovgiver for at lave en beskyttelse, så folk ikke i den grad føler sig snydt.

I § 2 står, så vidt jeg kan læse, at man ikke med vildledende eller urimeligt mangel-fulde angivelser må påvirke efterspørgslen. Den formulering kan jeg godt lide, for det må vel betyde påvirke i positiv og negativ retning. Vi har jo set mange tilfælde af of-fentliggørelse — under påberåbelse af for-brugeroplysning — af sammenligninger imellem forskellige produkter, som var så mangelfulde, at de var urigtige; dermed har man i høj grad været med til at præge efter-spørgslen.

Jeg ved ikke, hvad man i fremtiden skal gøre, hvis tv foretager sig noget sådant, som de f. eks. gjorde for ikke så forfærdelig længe siden, da man gav en beskrivelse af, hvordan man lavede fabriksmarmelade — en klart urigtig oplysning. Jeg kan ikke se, hvad man i henhold til § 19 skal gøre ved sådan noget, men jeg synes, det er en be-tryggelse at vide, at det — i hvert fald så vidt jeg kan læse — efter denne lov ikke længere vil være tilladt.

Når der står i § 6, at tilgift er forbudt, men en ydelse af ganske samme art som hovedydelsen anses ikke som tilgift, så kan jeg ikke lade være med at spekulere på, om det i fremtiden vil være DSB forbudt at føre en lignende kampagne som den, hvor man reklamerede: Tag en pige med for en tier. Er det en ydelse, der er af nøjagtig samme art som hovedydelsen, eller er det en tilgift? Jeg håber, det vil vise sig, at det ikke er en til-ladt form for tilgift.

I § 7 står noget om rabatmærker, og det kan jeg godt forstå, men der står ikke noget om, hvad der er lovligt med hensyn til ra-batter, der ikke betales med mærker hen ad vejen. Hvad med en årsbonus uden mærker, og hvad om denne årsbonus er forskellig, alt efter hvor stort købet er? Vi kender alle sammen en årsbonus i brugsen, som er ens for den, der har handlet for 10.000 kr., og den, der har handlet for 50.000 kr. Hvis denne nu havde været forskellig, så den var 5 gange så stor for den, der havde handlet for 50.000 kr., og man nåede op på rabatsat-ser på 35 pct., havde den så været lovlig? Hvis ikke, så er det jo noget, der må interes-sere i forbindelse med DSBs takster.

[Dagmar Andreassen.]

Det er jo meget fornøjeligt at konstatere, at der i dag overhovedet ikke har været nogen debat om reklamelotterier. Det har tidligere kunnet ophidse dette ting, men jeg tror, alle i dag vil græde tørre tårer, når det bliver forbudt. Det er jo en fuldkommen ligegyldig ting i dag. Sådan sker der da en vis opplodning af fronterne hen ad vejen.

Kapitel 4 handler om mærkning og emballering, og her har man sådan indført den gældende praksis i lovteksten, hvorefter handelsministeren efter forhandling med hovedorganisationerne for dansk erhvervsliv og forbrugerorganisationerne kan fastsætte bestemmelser. Jeg ved godt, det har været almindeligt at gøre sådan, men jeg synes alligevel, det virker lidt forstemmende, at det direkte nedfældes i lovteksten, at det skal være sådan. Jeg vil i hvert fald gerne — jeg forlanger ikke, det skal være her, men så i udvalget — have en forklaring på, hvorfor man skal gå til hovedorganisationerne og ikke til de direkte berørte organisationer.

Kapitel 5 handler mest om, hvordan man skal få bygget nogle institutioner op, der kan fortælle, hvad denne lov siger, for den er jo sådan formuleret, at det skal afgøres senere hen ad vejen. Og dér, hvor forbrugerbudsmanden kommer ind i billedet, kommer han jo næsten ind fra kulissen, uden at man tidligere har set i loven, at der var en sådan institution. Han forventes måske kendt af alle. Jeg ved ikke, om denne institution vil vise sig at være en heldig foreteelse. Det vil helt og holdent være et spørgsmål om, hvorvidt det kan lade sig gøre at finde en person med de ganske brede kvalifikationer, som vedkommende skal være i besiddelse af for at kunne bestride det job tilfredsstillende. Vi må jo håbe, at det vil lykkes.

Vi vil gerne gå ind i udvalgsarbejdet om dette lovforslag og er altså positive over for intentionerne — hvis jeg ellers har forstået det rigtigt også så positive, at vi vil stemme for lovforslaget.

Vi kan være en lille smule mere tvivlende over for, om der er det samme behov for at få et forbrugerklagenævn. Danmark har i forvejen ca. 20 ankeinstanser, hvor forbrugerne kan indbringe deres sager. En hel del af disse er oprettet af de brancher, hvis sager kan henføres til disse klagenævne, og jeg

har kun kunnet få den opfattelse, at de har fungeret tilfredsstillende. Nu foreslår man indført et generelt forbrugerklagenævn, som det offentlige skal betale, og man ønsker og håber på, at de hidtidige klagenævne vil bestå, men jeg synes jo nok, at det er en nærliggende tanke, at nogle af disse brancher så vil spare pengene og sige: nu har vi et almindeligt forbrugerklagenævn, og så behøver vi ikke længere selv at holde justits i egne rækker. Jeg ved ikke, om det kan gå sådan, men det var i hvert fald en tanke, som faldt mig ind, da jeg sad og tænkte dette her igennem.

Det har glædet mig at se, at man bemyndiger handelsministeren til at kræve gebyrer for behandlingen, men undret mig noget at man sætter et maksimum for værdien af de sager, der kan indbringes, men ikke noget minimum. Det sidste kan selvfølgelig klares, hvis man indfører gebyrer, men ellers imødeser jeg jo, at der kan komme mange bagateller, som det vil koste betydelig mere at få behandlet i dette klagenævn, end hele sagen drejer sig om.

Det kan da godt være, at vi har et sådant behov, selv om jeg ikke har været opmærksom på det, og også det forslag skal vi nok gå positivt ind i udvalgsarbejdet om, selv om vi her på forhånd er lidt mere betænkelige ved de økonomiske byrder, vi pålægger det offentlige.

Gerda Møller (KF):

Det konservative folkeparti kan anbefale princippet i den enstemmige indstilling fra kommissionen, fordi også vi finder, at forbrugerne har krav på en så god retsstilling som overhovedet muligt. Vi finder blot ikke tiden inde til at opbygge det store administrationsapparat, der her er tale om, i en tid, hvor det tværtimod gælder om at nedsætte antallet af beskæftigede i den offentlige administration, og i en tid, hvor det har været vanskeligt for regeringen at fremsætte forslag om tilstrækkelig store besparelser.

Vi taler også af erfaring, når vi siger, at vi er bange for, hvilke konsekvenser disse lovforslag kan få, hvad de kan føre til. Allerede på Forbrugerrådets årsmøde, hvor handelsministeren jo deltog, blev der fremsat krav om en statsbevilling til dansk medvirken i EF's forbrugerkomité. Vi ønsker heller ikke fra konservativ side at være med til at øge

[Gerda Møller.]

statens barnepigementalitet med risiko for, at forbrugernes kvalitets- og prisbevidsthed svækkes, fordi man nu får en forbrugerombudsmand, der skal holde øje med, hvad der sker på de forskellige områder, se det både fra en forbrugers og en sælgers synspunkt, give gode råd, henstille eller gribe ind, hvis han skønner, der er tale om urimeligheder.

De nye regler for markedsføring betyder bl. a. stop for gratislotterier og tilgift samt bestemte regler for anvendelsen af rabatmærker og deres indløsning og giver også mulighed for at ramme visse former for dørsalg, krosalg og andre utraditionelle salgformer. Det kan vi ikke have noget imod fra konservativ side, når der har været enighed om det i kommissionen, for det er da helt rigtigt, at de moderne salgs- og reklamemetoder giver sig mangfoldige udtryk, og at nogle metoder er mere tiltalende end andre. Man må så blot håbe, at nye, outrerede former — og de finder jo næsten altid vej frem — for salgsfremmende midler vil kunne forbydes gennem generalklausulen i § 1 og de øvrige bestemmelser, vi har i kapitel 1.

Vi kan heller ikke have noget imod, at man tager de offentlige institutioner, der har til særlig opgave at foretage forbrugerundersøgelser af varer med henblik på offentliggørelse af undersøgelsesresultaterne, med ind i lovforslaget. De forbrugeroplysninger, som gives f. eks. af statens husholdningsråd, Forbrugerrådet, de lokale forbrugergrupper, og hvem det nu ellers kan være, bør gives med mindst samme alvor og ansvarsfølelse, som private erhvervsdrivende må anlægge, og de må bedømmes efter samme regler. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at spørge ministeren, om de forbrugeroplysninger, der gives i Danmarks radio og tv, også er omfattet af lovforslagets bestemmelser.

Der er mange enkeltheder i lovforslaget, som bedst egner sig for udvalgsbehandling; bl. a. vil jeg selv gerne have lov til at se på rimeligheden i bestemmelsen om rabatmærkerne i § 7.

I forslaget om Forbrugerklagenævnet, som skal medvirke til at sikre, at der i alle situationer er et uvildigt klagenævn at henvende sig til, siges det, at de eksisterende branchenævne kan fortsætte, og at der også kan oprettes flere, selv om der ikke er pligt til

det. Men jeg må da stille mig selv det spørgsmål, om det ikke betyder, når disse nævn skal have samme sammensætning som det centrale klagenævn, at de i realiteten forsvinder, i hvert fald for en række vedkommende, fordi de kun har en ensidig repræsentation. Det vil jeg da være meget ked af, fordi erfaringen viser, at både forbrugere og erhvervsliv har tillid til disse nævn, og gennem sagsbehandlingen dér er der sket en vældig opfangning af problemer og information, som nu skal opfanges forfra i det centrale klagenævn. Det er jo et privat initiativ, der her er gået for sig, det har ikke kostet staten penge, og det er det jo altid kedeligt at kvæle. Vi havde hellere set, at man havde fortsat udbygningen af disse nævn, så de efterhånden kunne komme til at dække hele området.

Vi stiller os altså velvilligt over for princippet i begge lovforslag og vil også gerne gå ind i et sagligt udvalgsarbejde, selv om vi kunne ønske forslagene barberet ned til noget mere rationelt.

Men jeg kunne da have lyst til at sige til ministeren og til regeringen, at der efter vores formening findes andre og nok så påkrævede former for forbrugerpolitik — jeg tænker bl. a. på bekæmpelsen af inflationen til fordel for lavere skatter og på at pålægge borgerne færre byrder, hvad enten det nu er enkeltborgere, eller det er erhvervslivet — som vi fra konservativ side kunne ønske at regeringen snart tog fat på. Det er noget, vi mener alle forbrugere har nok så stor interesse i, og som vi ville være gået ind for med brask og bram.

Da hr. Jens Peter Jensen var heroppe, lagde jeg mærke til — og jeg er klar over, at det er der også andre der gjorde — at hr. Jens Peter Jensen havde en vældig højtidelig stemmeføring. Det var vel også nok nødvendigt, når han skulle give en slags undskyldning for, at det er venstre, der fremsætter dette lovforslag og gør det nu. Hr. Jens Peter Jensen gav en forklaring, men jeg vil da gerne have lov til her til sidst at citere noget fra den fremsættelsestale, som handelsministeren holdt, da lovforslaget om priser og avancer blev fremsat her i tinget så sent som den 29. januar i år, altså for kun 2 måneder siden. Dér siger ministeren (fortrykket sp. 1211):

„Regeringen er ikke uden sympati for de

[Gerda Møller.]

tanker, der er indeholdt i disse lovforslag, og anerkender også det store arbejde, som bl. a. erhvervs- og forbrugerorganisationer har præsteret i forbrugerkommissionen ved udarbejdelsen af disse forslag, og hvorom der i kommissionen er opnået en betydelig grad af enighed. Regeringen må imidlertid lægge afgørende vægt på, at der under de rådende forhold vises stor tilbageholdenhed med fremsættelse af nye lovforslag, specielt hvis disse indebærer administrative og finansielle konsekvenser. De omhandlede forslag vil nødvendiggøre opbygning af en ikke ubetydelig administration med det hertil knyttede ressourceforbrug, og regeringen finder derfor, at det vil være rigtigt at udskyde de endelige overvejelser om gennemførelsen af disse forslag.“

Nu forklarede hr. Jens Peter Jensen os, at der var sket så forfærdelig meget på de to måneder, og jeg må jo gå ud fra, at det, hr. Jens Peter Jensen mener der er sket, det er en bedring i vores økonomi. Med de oplysninger, vi netop har fået i går om situationen herhjemme, tror jeg nok, vi er mange, der har svært ved at se den bedring, der er sket. Jeg mener, det havde været bedre, når nu endelig hr. Jens Peter Jensen gav denne bekendelse heroppefra, om han så lige rent ud havde sagt det, som vel nok er sandheden, at bl. a. disse to foreliggende lovforslag har regeringen måttet sluge for at få sit forlig med socialdemokratiet igennem.

Højland (CD):

I det store og hele kan centrum-demokraterne gå ind for de to foreliggende forslag. Der er dog forskellige enkeltheder, som vi meget gerne vil have drøftet i udvalg.

Lovforslaget om markedsføring omtaler vildledende fremgangsmåder ved efterspørgsel og udbud. Jeg så meget gerne, at denne lovs vedtagelse kan føre til en standsning af de hidtidige fupnumre, kan man godt sige, som nogle handlende har lavet ved deres årlige udsalg med at sætte før- og nu-priser, som ikke er i overensstemmelse med sandheden. Hvorfor skulle vi ikke her i denne lov kunne indflette en bestemmelse om, ligesom man har det i England, at ved disse udsalg som vel de fleste gerne ser bevaret, disse årlige udsalg, hvor det virkelig er realisation af varer, skal man have haft varerne frem-

lagt i forretningen til salg mindst 30 dage inden et udsalg. Så oplever man ikke det, som der er foregået, at der ligefrem foretages fabrikation af udsalgsvarer.

§ 3, der taler om varedeklaration, ser jeg meget gerne yderligere skærpet, så forbrugerne altid nøjagtig ved, hvad de har købt, og mest muligt om varens oprindelse, egen-skaber, indhold og eventuelt dens farlighed. Dette bør også eller især gælde ved løssalg f. eks. i tønder, dunke og tromler o. lign. Jeg imødeser med interesse en kommende mærkningslov, som også kan tage sig af disse spørgsmål.

Med hensyn til rabatmærker synes jeg nok, man går en lille smule for vidt ved i bemærkningerne at forlange, at der på rabatmærkerne skal stå en hel masse, som ved indklæbningsmærker jo udmærket kunne stå i nogle bøger. I øvrigt ved jeg, at det er ved at være passé med disse mærker, idet både brugsforeninger og andre er ved at aflive den form for rabat.

Er det ikke temmelig restriktivt, at man vil forbyde reklamelotterier? Jeg ved godt, der har været en masse diskussion om disse spørgsmål tidligere, men sagen er dog den, at det holdes inden for et bestemt reklamebudget i de enkelte virksomheder, og om dette budget bruges til annoncer eller reklame af den ene eller den anden art, kan i og for sig prismæssigt set være ligegyldigt. Det er bare faldet nogen i øjnene, at man har lavet disse reklamelotterier. F. eks. for benzinselskabernes vedkommende kan man se, at det har overlevet sig selv. Man er blevet enig om dér, at den form for reklame går ikke. Selvfølgelig kan der være visse områder, hvor det ikke virker særlig godt, men jeg synes ikke, at det offentlige skulle blande sig for meget ind i, hvilken form for reklame og lotteri man vil lave, hvis det holdes inden for rimelighedens grænser.

De samme betragtninger kan gøres gældende, når det drejer sig om visse virksomheder, der har specialiseret sig i salg ved private sammenkomster. Der er meget stor forskel på, skal vi sige soberheden i disse foretagenders fremgangsmåde, og jeg kan da godt tilstå, at der er foretagender af den slags, som jeg ikke kan se noget odiost i, mens der er andre, som tager ældre mennesker ud på sejlture og så prøver på at få dem til at købe sundhedsmadrasser, som jeg

[Højland.]

nok synes at der skulle være fortrydelsesmuligheder over for i højere grad, end der er nu.

Reelt vildledende reklame bør naturligvis bremses. Jeg erindrer, at der på Frederiksberg for en del år siden var en viktualiehandler, der reklamerede med på sine skilte, at han solgte byens næstbedste medisterpølse, og da jeg spurgte ham, hvorfor det var den næstbedste medisterpølse, han solgte, så svarede han, at det var, fordi alle hans konkurrenter reklamerede med, at de solgte den bedste, så den kunne han jo ikke have. Det er også en form for reklame. Den gamle form for reklame med „byens bedste varer“ eller „billigste priser“ ser man næsten ikke mere; det ville jo heller ikke efter en ny lov kunne forsvares. Derimod vil det være mere problematisk med den form for reklame, der anbefaler det bedst udførte arbejde og de bedste kvaliteter; for det er jo nok et skøns spørgsmål mange gange, hvad de bedste kvaliteter er. Jeg kan se, at der kan blive noget at beskæftige sig med for en forbrugerombudsmand.

Spørgsmålet om garanti synes jeg det bør have mere interesse at pege på end mange af de andre ting. Garantien på varer og frembringelser vil det nok være værd at diskutere nærmere i udvalget, og dér mener jeg, man bør stræbe efter at få bestemmelser, der svarer til, hvad man har i den norske lovgivning, hvor man under ingen omstændigheder kan stilles ringere ved en kontraktmæssig garanti — altså ved det, man har skrevet under på — end den garanti, man har ifølge købeloven. Det synes jeg i alt fald også vi burde se på her.

Med hensyn til spørgsmålet om en forbrugerombudsmand vil jeg meget gerne her fremføre en absolut modstand mod det kriterium, som er foreslået. Vi kan fra centrumdemokraterne — og vi har behandlet spørgsmålet — overhovedet ikke forstå, at det, sådan som man skriver, skal være en person, der opfylder de almindelige betingelser for at blive udnævnt til dommer. Mon det ikke

er noget, de jurister, der har været impliceret i lovforslagets udformning, har hvisket i øret på handelsministeren? Vi kan ikke se nogen grund til, at jurister skal have den monopolstilling, de efterhånden har tilkæmpet sig, når det gælder besættelse af betydningsfulde embeder, der lige så godt kunne bestrides af ikke-jurister med kvalifikationer til den foreliggende opgave.

Poul Dam (SF):

Da mit partis ordfører, hr. Aage Frandsen, er forhindret i at være her, skal jeg på hans og mit partis vegne fremføre nogle få bemærkninger.

Jeg tror, at vi ved gennemførelsen af de to nu fremsatte lovforslag vil komme et godt skridt videre frem med hensyn til forbrugerbeskyttelsen her i landet, og vi ser så hen til, at der også kommer et lovforslag om mærkning og skiltning, og at der kommer de bebudede forslag om ændringer i den civile lovgivning for at forbedre forbrugerens retsstilling og gøre hans retsbeskyttelse større. Også betænkningen om en fremtidig organisation af forbrugerarbejdet ser vi hen til med mange forventninger. I denne forbindelse kan man jo nævne, at de lokale forbrugerkomiteer bør aktiveres og engageres i arbejdet, men de vil jo naturligt komme til at virke som instanser, der lægger sager frem til forbrugerombudsmanden.

Fra forskellig side har det været nævnt, at der slet ikke var brug for denne lov, og det var noget tvivlsomt, hvad god markedsføringsskik egentlig var. Jeg tror nok, at de fleste, der følger lidt med i, hvorledes varer markedsføres, er klar over, at der findes ganske overordentlig mange eksempler i øjeblikket på dårlig markedsføringsskik, og at der er en række virksomheder, der opfører sig på en sådan måde, at deres virksomhed i fremtiden faktisk ikke vil være mulig, og det vil være ét blandt de mange gode resultater af denne lovgivning.

Der er sikkert mange detaljer, man vil behandle i udvalget, men bortset herfra skal jeg tilsige velvillig behandling fra vor side.

Bracher (KrF):

Med generalklausulen i § 1 er formålet med lovforslaget om markedsføring klart angivet; der må ikke i private og til dels offentlige virksomheder foretages handlinger, som strider mod god markedsføringskik. I bemærkningerne defineres ordet „markedsføring“ som „enhver handling foretaget i erhvervsøjemed“. Ydermere siges det i bemærkningerne, at lovforslaget bygger på en forudsætning om, at forbrugere og erhvervsliv i langt det overvejende antal tilfælde har en sammenfaldende interesse i, at der i erhvervsvirksomhed handles i overensstemmelse med god markedsføringskik, men at også hensynet til samfundsinteresserne bør tilgodeses ved loven. Der kan nok blive enighed om, at det må være forbrugeres og erhvervslivets sammenfaldende interesse, at man i det store og hele står på en god fod med hinanden, og for så vidt var lovforslaget da overflødigt. Men som alle love må også denne gælde for de forholdsvis få, der ikke finder denne sammenfaldende interesse. Tillidsforholdet mellem forbrugere og forretningsdrivende brydes, når der bruges ufine metoder for at inddrage en ekstra fortjeneste. Lovforslaget taler om urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser og vildledende fremgangsmåder, og så er vi vist ude over den gode markedsføringskik.

Forslag til afbødning af disse metoder har været længe undervejs. De her foreliggende lovforslag er udarbejdet på grundlag af den af forbrugerkommissionen i 1973 afgivne betænkning, som er afgivet enstemmigt. Gennem oprettelsen af en forbrugerombudsmandsinstitution og markedsføringsafdeling i sø- og handelsretten skulle en styrkelse af forbrugers stilling over for mindre fine forretningsmetoder være styrket.

Vi har i kristeligt folkeparti en meget positiv holdning til disse lovforslag. En enstemmig betænkning fra kommissionen siger os, at man igennem et godt forarbejde, hvor man har taget alle muligheder i betragtning, er nået frem til det bedst mulige resultat. Der kan sikkert være enkelte ting, som vil blive taget op under udvalgsarbejdet, og der er også enkelte ting, som vi kan ønske at se lidt nærmere på, men vi er i princippet enige i, at der er brug for disse to lovforslag. I vore nabolande har man alle-

rede gennemført lignende love, og man har indtryk af, at forbrugerne er glade for de ankenuligheder, de giver, og at de har en dæmpende virkning på antallet af sager forbrugere og erhvervslivet imellem. Vi kunne nu godt have tænkt os, at vi havde fået mærkningsloven med, for, som det allerede er sagt, er der brug for den, men vi ser hen til, at den snarest følger efter.

Men vi er altså i kristeligt folkeparti positivt indstillet over for lovforslagene, og vi vil være med til at give dem en velvillig behandling i udvalget.

Kaj Hansen (DKP):

Kommunisterne er positivt indstillet over for de to lovforslag her. Når nu de har været meget længe undervejs og det jo også er sådan, at der utvivlsomt er udført et meget stort arbejde forud for lovforslagenes fremsættelse — jeg tænker her på både forbrugerkommissionen Forbrugerrådet og, mange andre organisationer, så er det ganske givet, at man må håbe på, at de snart kan blive gennemført. Det er et godt skridt og et vigtigt skridt, der her er taget for at sikre forbrugerne. Men dermed har man ikke løst alle problemerne, og det er heller ikke sådan, at forbrugerne nu er sikret i alle henseender. Jeg tænker her bl. a. på sådan noget som aftaleret, kontraktlige forhold og den slags ting, men jeg har forstået også af bemærkningerne til lovforslaget, at forbrugerkommissionen arbejder videre, bl. a. med disse spørgsmål, og at der måske senere på året vil fremkomme nye forslag fra den side.

Nu er det sådan, hvad angår generalklausulen i § 1, at den er meget kort. Om den nu også er dækkende, kan det være vanskeligt at sige i dag, fordi disse loves virkelige indhold og præventive virkning får man jo først at se i praksis, efterhånden som der bliver indbragt sager, der skal dømmes i. Vi føler os ikke overbevist om, at § 1 er tilstrækkelig, f. eks. med hensyn til det, jeg vil kalde reklamens overdrev, eller det, der også kaldes anprisninger. Det er jeg ikke i stand til at dømme om, men vi må jo se, hvordan § 1 vil komme til at virke i praksis.

Hvad ombudsmanden angår, kan vi jo læse her, at det er handelsministeren, som udpeger ombudsmanden. Det synes vi sådan set er forkert, og vi vil foretrække, at det er folketinget, som kommer til at bestemme,

[Kaj Hansen.]

hvem der skal være ombudsmand. Nu har jeg hørt forskellige her tale om de store omkostninger, der er forbundet med det, og den øgede administration osv., og det er jo anslået, at ombudsmandsordningen vil koste ca. 2 mill. kr. Men så bør man da også have den anden side med og spørge: hvor mange millioner kroner kan det ikke komme til at spare forbrugerne for at gennemføre en ordning, som virkelig beskytter forbrugernes interesser?

Hvad Forbrugerklagenævnet angår, synes vi, at det også kunne trænge til at blive tydeliggjort, hvilke repræsentanter der skal sidde her. De udnævnes af handelsministeren, men det var et spørgsmål, om ikke folketinget skulle tage direkte stilling til, hvordan Forbrugerklagenævnet skulle se ud.

Hvad angår lovforslaget om Forbrugerklagenævnet, siges der i § 2:

„Handelsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang klager fra forbrugere vedrørende varer eller arbejds- og tjenesteydelser, der hidrører fra offentlig virksomhed, kan indbringes for nævnet.“

Også dette trænger, synes vi, til en tydeliggørelse, og jeg vil gerne spørge ministeren direkte, hvad denne paragraf betyder. Betyder den f. eks., at klager over DSB og klager over postvæsenet ikke kan indbringes for klagenævnet? Det er jo serviceydelser, som befolkningen får, og som der ved visse lejligheder måske kan være grund til at klage over. Jeg vil gerne høre, om ministeren mener, de skal undrages klagenævnets virksomhed.

Til sidst skal jeg sige, at vi vil medvirke til en gennemførelse af disse lovforslag og håber på, at der kommer mere fra forbrugerkommissionen, som yderligere kan være med til at sikre forbrugernes interesser.

Mølgaard (DR):

Retsforbundets gruppe er positivt indstillet over for de angivne formål med forslagene til love om markedsføring og Forbrugerklagenævnet. Vi vil gerne medvirke til at sikre rimelige markedsføringskonditioner, og vi vil gerne være med til at beskytte forbrugere så effektivt som muligt ved en hurtig og let virkende klageadgang og tilvejebringelse af en hurtig og nem omstødelsesmulighed.

Det forekommer imidlertid i nogen udstrækning tvivlsomt, hvilke fordele markedsføringslovforslaget rummer i forhold til de gældende love. Tilgiftsbestemmelserne i § 6 er nok mere rigoristiske, end forbrugerhensyn egentlig tilsiger.

Fru Dagmar Andreasen har bidraget til et værdifuldt opklaringsarbejde, som må fortsættes i udvalget, ved at anføre nogle eksempler på fortolkningstvivel. Rabatbestemmelserne i § 7 er i hvert fald efter vor opfattelse for vidtgående, og også på denne front har fru Dagmar Andreasen fremsat nogle bemærkninger, som jeg gerne vil tilslutte mig.

Lotteribestemmelserne i § 8: åh ja, jeg skal ikke erklære mig kærlighedsfuld over for lotterier. På den anden side set vil jeg nok stille mig skeptisk an over for, om disse rigoristiske forbudsbestemmelser egentlig er påkrævede. Mon ikke der egentlig efterhånden er blevet åbenhed nok omkring lotterier, varelotterier og den slags metoder til at snøre folk, og mon egentlig dette snøreri er så vidtgående i dag?

Bestemmelserne i kap. 3 om erhvervs-hemmeligheder og tekniske tegninger og navnlig bestemmelserne i kap. 4, der handler om mærkning og emballering forekommer alt for vidtgående i henseende til at begrænse konkurrencen til skade for forbrugere. Kap. 4 forekommer i øvrigt alt for vidtgående i dets bemyndigelser til handelsministeren. Ganske vist kan handelsministeren kun disponere efter forhandlinger med erhvervslivets og forbrugernes organisationer, men i den forbindelse må man sætte et spørgsmålstegn med hensyn til, hvilken garanti der ligger i, at Forbrugerrådet skal høres. Forbrugerrådet er jo en tandløs, politisk glatbarberet organisationsdannelse, der er uden nogen som helst forbrugeropbakning, utvivlsomt som resultat af det politiske styre, man har etableret det til sidste detalje. Dette Forbrugerråd, dette tandløse produkt, er nok værd at tage nærmere i øjesyn, når man i andre sager hæver røsten for at få politikerne til at tage magten i snart sagt alle organer, hvad enten det så er radio eller universitet eller læreanstalter. Man kan egentlig godt efterlyse en fri, selvåren forbrugerbevægelse med forbrugerne bag sig, sådan som man har etableret det i USA på ganske privat initiativ. Tænk, om vi havde haft en Ralph Nader herhjemme, det havde

[Mølgaard.]

vist været hundrede gange så effektivt som Forbrugerrådet.

Vel, vi har ikke en sådan forbrugerbevægelse, og så kan der vel nok være brug for indsats af anden art. Vi stiller os i princippet positivt over for at etablere en forbrugerombudsmandsinstitution, og Forbrugerklagenævnet kan vi godt se et vist behov for.

Jeg vil gerne advare mod alt for optimistisk tro på, at de uomtvisteligt positive erfaringer fra folketingets ombudsmandsinstitution umiddelbart kan overføres til en forbrugerombudsmandsinstitution. Ombudsmandsnavnets kraft er næppe magisk eller „Gellersk“, som det vel hedder nu om stunder.

Det vil koste penge at drive ankenævnet og en ombudsmandsinstitution, og det gøres der også rede for i forslagene. Kan det imidlertid begrænse sagsantallet ved domstolene og/eller sikre landet og landets forbrugere en bedre retsbeskyttelse, er det for vor skyld i orden. Det er ikke på retsbeskyttelsesområder, man skal sætte ind med besparelser.

Til slut en lille detalje, der vedrører §§ 10 og 11 i markedsføringslovsforslaget. Hvorfor dog trække den gamle ged af stalden, hvorfor trække de forældede synspunkter, som Landsforeningen Dansk Arbejde i generationer har stået som eksponent for, frem her i lovforslaget? Er understregningen af, at oprindelseslandet skal kunne påbydes påtrykt, ikke at aflede forbrugernes opmærksomhed fra det, der egentlig er sagen, nemlig kvaliteten og prisen? Man misbruger også flag og kongehus i denne forbindelse. Lad os dog opgive disse bidrag til de gammeldags forestillinger om, at det skulle være ganske særlig nationalt at købe dansk uanset pris og kvalitet, respektive unationalt at købe fremmede landes produkter, selv om de var konkurrencedygtige. Lad os varetage vore nationale interesser, hvor de står på spil, og lad os lade være med at føje os efter særinteresser, der kalder sig danske, men ofte gerne fornægter det, når det betaler sig.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for deres indlæg. De allerfleste ordførere gav jo tilsgavn om en velvillig og positiv behandling af lovforslagene, selv om de kunne have for-

skellige indvendinger. Undtagelsen var hr. Gede fra fremskridtspartiet, som overhovedet ikke ville støtte noget, der mindede om det, der her var forelagt.

Det kan der jo og blev der anført forskellige grunde til. Jeg synes dog, at den grund, som hr. Gede tilsyneladende gjorde mest ud af, var den dårligst tænkelige, for hr. Gede påstod, at dette skulle være et særligt udtryk for lovjaskeri. Jeg må nok sige, at det er et ganske overordentlig forkert anbragt ord i denne sammenhæng, for det er jo en lovgivning, som er gennemarbejdet og udarbejdet med megen omhu i forbrugerkommissionen med repræsentanter for erhvervene og forbrugerne og med den højeste juridiske sagkundskab til stede. Det er senere i høj grad også drøftet mellem handelsministeriet og justitsministeriet, så jeg tør nok sige, at det er overordentlig velovervejet, hvad der står her i lovforslagene. Så ordet lovjaskeri må jeg tage afstand fra.

En række af ordførerne var jo inde på at stille mange spørgsmål vedrørende forståelsen af de forskellige bestemmelser. Det gjaldt fru Dagmar Andreasen, fru Gerda Møller, hr. Højland og andre. Jeg tror, det af flere grunde er mest praktisk, at vi venter til udvalgsbehandlingen med at gå i dybden med alt dette, også af den grund, at så vidt jeg kan skue ud over denne sal, så er flertallet af de tilstedeværende medlemmer af erhvervsudvalget, og for så vidt kan diskussionen lige så godt fortsætte dér og utvivlsomt med større udbytte, eftersom jeg i forvejen må sige, at jeg naturligvis langtfra på stående fod kan besvare alle disse spørgsmål.

Jeg vil i den henseende udtrykke min glæde over, at erhvervsudvalget har gjort såpas rent bord, at det er klar til at gå i gang med disse lovforslag, så vi sikkert kan få en dybtgående behandling og alligevel få dem gjort færdig i ordentlig tid her i foråret. Så har vi et år til at sætte det fornødne apparatur i gang, og jeg synes, det er en god ting, at lovforslagene i givet fald vedtages så god tid i forvejen.

Jeg skal lige til hr. Kaj Hansen, som jo ikke er repræsenteret i udvalget, sige, at der ikke skulle være noget i vejen for, at klager over f. eks. DSB også skulle kunne indbringes for Forbrugerklagenævnet.

Jeg skal med disse få bemærkninger takke

[Handelsministeren.]

for den overvejende velvillige modtagelse og ser frem til en yderligere behandling i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Sø- og handelsretten i København m. v.).

(Lovforslaget (nr. 127) findes i tillæg A. sp. 2321, fremsættelsen i tidenden sp. 3405).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ejler Koch (S):

De foreliggende ændringer til retsplejeloven er en konsekvens af de forslag til markedsføringslov, som har været diskuteret her nu, og disse ændringer, som er nødvendige i retsplejeloven som konsekvens heraf, kan socialdemokratiet selvfølgelig medvirke til at gennemføre. Jeg vil anmode handelsministeren om at meddele justitsministeren, som jo desværre ikke kan være til stede, at vi kan tilsiige denne lovgivning en velvillig behandling.

Gede (FP):

Hvis de to foregående lovforslag vedtages, er det nødvendigt med visse ændringer af retsplejeloven. Bliver det tilfældet, vil vi medvirke til en fornuftig og grundig behandling af nærværende lovforslag i udvalget.

Jens Peter Jensen (V):

I betragtning af de bemærkninger, jeg fremførte ved behandlingen af de to forudgående lovforslag, kan det ikke være overraskende, at jeg her meddeler, at den højt-

ærede justitsminister kan regne med min varme støtte til gennemførelse af det foreliggende lovforslag.

Hagen Hagensen (KF):

Det er en følgelovgivning af de to lovforslag, som vi har behandlet. Jeg kan også se, at man trænger til at beskæftige sig også med noget andet end dette, vi nu skal til, og vi får rig lejlighed til i udvalget at komme tilbage til disse spørgsmål. Der sker vel dette, at lovforslaget, der er fremsat af justitsministeren, skal behandles i retsudvalget, og der bliver så nødt til at være en vis forbindelse over til erhvervsudvalget, allerede fordi der står en del bestemmelser i markedsføringsloven med henvisning til retsplejelov o. lign., som jeg egentlig måtte mene burde have stået i ændringer til retsplejeloven og i hvert fald skal behandles sammen hermed.

Jeg vil godt have lov til at fremkomme med en enkelt bemærkning, selv om vi måske ikke skal opholde os så længe ved dette, og det er spørgsmålet, om man ikke sammenblander forvaltnings- og domstolsbeføjelser i det lovforslag, der her er fremsat, hvor der tillægges forbrugerombudsmanden visse judicielle beføjelser. Jeg vil da meget gerne have lov til at kigge nærmere på i udvalget, om det kan være rigtigt. Så vil jeg også forfærdelig gerne have at vide, hvad sagkyndige forbrugere er for noget, og navnlig hvordan man vil prøve på at udpege disse. Det gælder vel ikke for os alle sammen, at vi evner at være sagkyndige på alle forbrugerområder, men jeg vil gerne vide, hvordan man egentlig vil have sådan nogle til at indtage dommersæde i vor hæderkronede sø- og handelsret. Det er vel således, og det vil jeg gerne lige have lov at sige også, at de begreber, der her indføres, er noget så nye og vel uprøvede. Vi har jo ikke begreber, der hedder folke-domstole herhjemme eller noget i den retning og skal vel heller ikke have det. Jeg synes, at der med de ting, jeg har rørt ved her, anes noget om, at der kunne være tale om, at man forlod det egentlige domstolsbegreb i lidt for høj grad, og det kan jeg ikke helt lide. Der er for mig at se sket en sammenblanding af forvaltnings- og domstolsbeføjelser, og jeg synes, at vi må gennemgå det meget nøje i udvalget for at se på, hvad det egentlig er, vi går ind til her. Der har da også forståeligt, så vidt jeg har